

Een ruimte in een ruimte



Beleidsplan

voor de Protestantse Gemeente Nagele

voor de periode 2025-2029

Inhoudsopgave

Voorwoord	
3	
Inleiding	
4	
1. Een ruimte in een ruimte	6
Het dorp Nagele en de Protestantse Gemeente	
2. Het benutten van de gegeven ruimte	9
De identiteit van de gemeente, visie en missie	
3. Ruimte om te vieren	11
Over de zondagse eredienst	
4. Ruimte om te dienen en te delen	14
Over het pastoraal en diaconaal gemeente-zijn	
5. Ruimte om te groeien	16
catechese, vorming en toerusting en missionair gemeente-zijn	Over
6. Ruimte voor beheer	18
Over het kerkgebouw, financiën en communicatie	
7. Ruimte voor samenwerking	20
Over het Dorpskerkenoverleg en teamvorming van beroepskrachten	

Voorwoord

Een beleidsplan en een kerkelijke gemeente. Je kunt je afvragen of die twee wel bij elkaar passen. De insteek van een beleidsplan is veelal rationeel en beoogt een planmatige aanpak. Het kerkelijk leven is daarentegen gebaseerd op geloofsvertrouwen en de leiding van de Heer. Toch ligt hier voor u een beleidsplan voor de Protestantse Gemeente Nagele.

Het vervaardigen van dit beleidsplan had meerdere achtergronden. In de eerste plaats stelt de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) dat de kerkenraad van een plaatselijke gemeente de taak is toevertrouwd om een beleidsplan ‘ter zake van het leven en het werken van de gemeente’ vast te stellen.¹ In de tweede plaats geeft een beleidsplan continuïteit aan het functioneren van de vrijwilligersorganisatie die de plaatselijke gemeente is. In de derde plaats geeft het beleidsplan kader aan de werkzaamheden van de betaalde beroepskracht, de predikant of kerkelijk werker. In de vierde plaats is een beleidsplan vaak vereist bij het aanvragen van subsidiegelden. Kortom, een beleidsplan is van belang voor een plaatselijke kerkelijke gemeente. Dat geldt des te meer als de huidige positie van de kerk in de samenleving in ogenschouw wordt genomen. Deze positie is niet meer zoals enkele decennia geleden: vanzelfsprekend. Het is dan ook goed met elkaar af te spreken waar we mee bezig zijn en waar we naar toe willen.

Daarmee is de kritische vraag of een beleidsplan bij een kerkelijke gemeente past niet van tafel. De vraag houdt de kerkenraad alert om dan wel planmatig en verstandig te werk te gaan, maar tegelijkertijd ook de leiding ‘van boven’ te blijven verwachten. Bovendien bepaalt het de kerkenraad bij de vraag hoe om te gaan met het beleidsplan. Het is niet bedoeld als een blauwdruk waar de gemeente in wordt opgesloten. Het is veeleer een poging om de Heer ook met het verstand lief te hebben.²

Nagele, oktober 2024

Janny Bunschoten
Nelly Bakker
Ina Hospers
Ineke Bolijn

Inleiding

¹ Ordinantie 4-7-1

² Mattheus 22: 37

De totstandkoming van dit beleidsplan

Dit beleidsplan is ontstaan door de inzet van een kleine commissie. Dit beleidsplan 2025 is een herziene versie van het document dat in het voorjaar van 2020 is gestart met een oriëntatie hoe een beleidsplan opgezet dient te worden. Het werkboek 'Bronnen voor beleid' is hierbij richtinggevend geweest. Daarnaast is oriënterend onderzoek gedaan naar de opzet van beleidsplannen van kerkelijke gemeenten in de regio. Voorts is een eerder gedane poging om tot een beleidsplan te komen uit de kast gehaald en bestudeerd. Deze fase van oriëntatie heeft geresulteerd in de eerste ideeën hoe de opzet van dit nieuwe beleidsplan vormgegeven zou kunnen worden.

De tweede fase is een periode van schrijven en overleg geweest. Al schrijvend en tijdens het in de commissie presenteren van concept teksten, zijn die onderwerpen aan de orde gekomen die nadere overdenking en discussie vroegen. In deze fase is het idee ontstaan als commissie niet een beleidsplan voor de kerkenraad en de gemeente te willen schrijven, maar om de bouwstenen daarvoor aan te dragen. Het moet immers het gesprek in de kerkenraad en de gemeente zijn, die uiteindelijk bepalend is voor het eindresultaat.

Na het gereedkomen van de conceptteksten zijn de bouwstenen naar het moderamen verstuurd en vervolgens naar de kerkenraad. In delen zijn de bouwstenen doorgesproken, wat leidde tot kleine aanpassingsvoorstellen. De commissie constateerde na deze besprekingen op hoofdlijn het goede spoor gevonden te hebben. Dat gaf voldoende basis om de bouwstenen ter bespreking in te brengen voor een gemeenteavond. Ter voorbereiding op deze avond was de integrale tekst van de bouwstenen voor alle kerkleden beschikbaar. De tekst is op de betreffende avond op hoofdlijnen gepresenteerd en alle leden hadden gelegenheid hierop te reageren. Deze gemeenteavond was het sluitstuk van de fase van presentatie en discussie.

De laatste fase is de fase geweest van afronding en vaststelling door de kerkenraad. In deze fase zijn de uitkomsten van de gemeenteavond door de commissie verwerkt en zijn de bouwstenen samengevoegd tot het beoogde beleidsplan, dat nu voor u ligt.

De opzet van dit beleidsplan

De titel van het plan 'Een ruimte in een ruimte' verwijst naar de planologische gedachte achter het ontwerp van het dorp Nagele. Nagele is een ruimte binnen de open ruimte van de Noordoostpolder. Deze planologische achtergrond heeft raakvlakken met de identiteit van de Protestantse Gemeente Nagele. Dit wordt beschreven in hoofdstuk 1. Deze identiteit is vertaald naar een visie en een missie voor het gemeente-zijn. Deze zijn na te lezen in hoofdstuk 2.

De eerste twee hoofdstukken vormen het hart van het beleidsplan. Hier worden de fundamentele keuzes beschreven. De hierop volgende hoofdstukken, die gaan over de verschillende terreinen van het gemeente-zijn, vloeien er uit voort. Hoofdstuk 3 gaat over de aspecten rondom het vieren van de gemeente in o.a. de kerkdienst. Hoofdstuk 4 richt de aandacht op het dienen en delen, ofwel pastoraat en diaconaat. Hoofdstuk 5 beziet de gemeente-zijn als lerende gemeenschap, zowel richting zichzelf als naar buiten toe. Catechese, vorming en toerusting en missionair gemeente-zijn komen hier aan de orde. Hoofdstuk 6 handelt over het beheer van het gebouw, de financiën en de communicatielijnen. Tenslotte beschrijft hoofdstuk 7 de gemeente van Nagele in het netwerk van de dorpskerken van de Noordoostpolder.

Het is niet de bedoeling dat dit beleidsplan in de kast wordt gelegd voor 5 jaar. Elk jaar in januari wordt door de kerkenraad gekeken of het beleidsplan aangepast moet worden. Bovendien worden in de werkplannen van de verschillende commissies beschreven hoe het beleid wordt uitgevoerd. In de werkplannen worden ook de beoogde kosten beschreven. Deze werkplannen worden jaarlijks in juni besproken door de kerkenraad.

De totale omvang van dit beleidsplan is wellicht groter dan verwacht of strikt noodzakelijk. Dit heeft te maken met de gedachte dat het wenselijk is dat dit beleidsplan breder te gebruiken is. Er staan daarom niet alleen plannen voor de toekomst in beschreven, het legt op verschillende punten ook uit hoe de huidige situatie van gemeente-zijn ontstaan en gegroeid is. Daarmee is het als beleidsstuk voor de kerkenraad hopelijk tevens bruikbaar als naslagwerk voor nieuwe leden en andere belangstellenden. Voor wie alleen in de hoofdlijn van dit beleidsplan geïnteresseerd is, zijn op het eind van elk hoofdstuk de hoofdpunten in kaders geplaatst.

1. Een ruimte in een ruimte

Het dorp Nagele en de Protestantse Gemeente

Het dorp Nagele

Nagele is één van de 10 Groendorpen in de gemeente Noordoostpolder (NOP). Het dorp verschilt in uiterlijk flink van de andere Groendorpen. Werden de andere Groendorpen gebouwd volgens de wat traditionele opvattingen van de zg. Delftse School, in Nagele mochten in de jaren vijftig de aanhangers van de Opbouw en De Acht, vertegenwoordigers van het Nieuwe Bouwen, hun plannen proberen te verwezenlijken. Bij deze groep architecten hoorden bekende namen als Aldo van Eyck, Gerrit Rietveld en Mien Ruys.

Bij het binnenkomen van het dorp valt de grote centrale open parkachtige ruimte op: een ruimte in een ruimte. In deze open ruimte zijn de scholen, multifunctioneel centrum “het Rietveld” en de kerkgebouwen gesitueerd. Om de centrale open ruimte in het dorp bevinden zich een aantal woonhofjes, die op hun beurt ook weer om een open ruimte liggen. Kenmerkend voor alle woningen en gebouwen in het dorp zijn de platte daken. Om het dorp heen is een brede bomengordel geplant die de bebouwde ruimte afgrenst van het open weidse polderlandschap. Na inmiddels meer dan een halve eeuw begint het dorp door het volgroeien van de aanplant steeds meer het karakter te krijgen zoals de architecten die voor ogen hadden. Dat geldt met name voor de principes van binnen en buiten en van wonen in verbondenheid met de natuur, zodat de kwaliteit van leven zou worden versterkt.

In de centrale open ruimte in het dorp zijn 2 basisscholen te vinden, samenwerkingsbasis school de Kring en Polderwijs, school voor democratisch onderwijs Flevoland.

In de jaren ‘60 waren er in het dorp Nagele een viertal kerken in gebruik. De RK-kerk is sinds de samenvoeging van meerdere parochies in gebruik als museum. Ook het kerkgebouw van de Vrijgemaakt Gereformeerde Kerk is niet meer in gebruik als kerk. Het kerkgebouw van de voormalige Hervormde Gemeente is in 1998 verkocht aan de Christelijke Gemeente Nederland (voorheen de Noorse Broeders). In dat jaar gingen de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk samen gebruikmaken van het oorspronkelijk gereformeerde kerkgebouw, dat de naam SOW-kerk kreeg.

Het multifunctioneel centrum “het Rietveld” speelt een grote rol in het verenigingsleven. Er zijn voorzieningen getroffen dat het gebouw eveneens gebruikt kan worden voor sportieve activiteiten door scholen en verenigingen.

Het dorp Nagele telde op 1 januari 2018 inclusief de buitenwegen een aantal van 1885 inwoners. Een deel van de bevolking is door arbeidsmigratie afkomstig uit o.a. Polen en Litouwen.

De Protestantse Gemeente Nagele

De Protestantse Gemeente Nagele is in 1998 ontstaan uit federatie van de toenmalige plaatselijke Hervormde Gemeente en Gereformeerde Kerk. De samenstelling van de gemeente is wat herkomst en gezindheid betreft pluriform te noemen. Dit hangt samen met het vestigingsbeleid dat de overheid voerde voor de bewoning van de Noordoostpolder. De mensen die zich destijds mochten vestigen waren afkomstig uit alle hoeken van het land. Zij hebben allen hun eigen gewoonten en tradities meegenomen. Zo is er een veelkleurige gemeenschap ontstaan van mensen die 'samen onderweg' zijn. Het besef leeft sterk dat door de veelkleurigheid er ruimte aan elkaar gelaten moet worden, om het christelijk geloof op eigen persoonlijke wijze te kunnen beleven en uiten.

De Protestantse Gemeente Nagele omvat in oktober 2024 een aantal van 260 leden. Dit aantal ingeschreven leden is onder te verdelen in 116 belijdende leden, 93 doopleden, 51 geen doop of belijdenis. De leeftijdsopbouw van de gemeente was op dat moment als volgt:

30 leden zijn 0 – 14 jaar
28 leden zijn 15 - 24 jaar
14 leden zijn 25 - 34 jaar
25 leden zijn 35 - 44 jaar
23 leden zijn 45 - 54 jaar
42 leden zijn 55 - 64 jaar
55 leden zijn 65 - 74 jaar
33 leden zijn 75 - 84 jaar
10 leden zijn 85 jaar of ouder

De Ruimte

Vanaf 1998 worden de zondagse erediensten gehouden in de SOW-kerk aan de Ring 15. Het kerkgebouw is gebouwd in opdracht van de toenmalige Gereformeerde Kerk en is in 1960 in

gebruik genomen. Het gebouw werd in 1958 ontworpen door architect J.B. Bakema van architectenbureau van den Broek en Bakema. De architect heeft veel symboliek in het ontwerp van de kerk verwerkt. Aan de buitenzijde van het gebouw is dat al zichtbaar. De kerkgang is een opgang naar boven: de muurtjes links van de kerk beginnen laag en de lijn van hoger en hoger wordt steeds voortgezet: tot het hoogste gedeelte van de kerk boven het liturgisch centrum. Daar valt het licht naar binnen zoals het Woord op de gemeente neerdaalt.

Door het grote raam in de achterwand is het kruis dat buiten is geplaatst zichtbaar. De kerk is een kerk in de traditie van de Reformatie. De kerk is gebouwd met 'eerlijke' materialen zoals hout en beton. Dit verwijst naar de zuiverheid van het gebouw. De kerk staat een stukje van de weg af, waardoor de kerkganger tijd krijgt om zich te bezinnen voordat het gebouw wordt betreden. Het ad dat onder de toren door loopt versterkt dat aspect nog eens. Daarnaast heeft Bakema in zijn ontwerp willen weergeven, dat een kerk midden in de wereld staat. Kerkgangers behoren zich niet af te zonderen – de ramen zijn daarom bewust laag geplaatst. Er zitten zelfs uitsparingen in de muur rond de voorhof die dat benadrukken. Het kerkgebouw heeft geen drempels. Dit benadrukt dat de kerk voor iedereen toegankelijk moet zijn en dat eenieder met zijn eigen geloof zich er welkom moet weten. Tegelijk mag iemand zijn inzichten ook niet aan een ander opdringen, want het heil is niet voor één zienswijze weggelegd. Zo neemt ieder op eigen verantwoording deel aan doop en avondmaal. Met die principes ontwierp Bakema een drempelloze kerk, in de hoop dat figuurlijke drempelloosheid zou volgen.

Om de representativiteit van de naoorlogse manier van bouwen is het gebouw in 2014 door de Rijksdienst van Cultureel Erfgoed aangewezen als Rijksmonument.

2. Het benutten van de gegeven ruimte

De identiteit van de gemeente, visie en missie

De identiteit van de gemeente

De Protestantse Gemeente Nagele maakt onderdeel uit van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). Via de PKN is de gemeente verbonden met de wereldwijde christelijke gemeenschap. Deze geestelijke verbondenheid is verwoord in het kerkordelijk belijden dat de kerk leeft van Gods genade - geschonken in Jezus Christus - en dat de kerk de opdracht wil vervullen om het Woord Gods te horen en uit te dragen.

De manier waarop de Protestantse Gemeente Nagele dit belijden plaatselijk gestalte geeft, kan gezien worden als nauw verbonden met de manier waarop het dorp Nagele is gelegen in het weidse polderlandschap van de Noordoostpolder. Zoals beschreven in het eerste hoofdstuk zijn de bewoners van het dorp en de buitenwegen oorspronkelijk afkomstig uit alle delen van het land. De bewoners hebben destijds met hun verhuizing en vestiging op het 'Nieuwe Land' hun plaatselijk heersende culturele gewoonten en tradities meegenomen. Dat geldt evenzo voor de geestelijke waarden en tradities. Bij de stichting van het dorp was de bedoeling van de ontwerpers erop gericht dat de bewoners elk de ruimte zouden krijgen de eigen geestelijke tradities te kunnen voortzetten, binnen een gelijkgezinde kerkelijke gemeente. Dat bleek echter in de loop van de decennia niet haalbaar. Door trends van individualisering en kerkverlating werden de kerkelijke gemeenschappen kleiner en volgden er fusies en samenwerkingsverbanden, teneinde de kerkelijke gemeenschap levensvatbaar te kunnen houden. Op dit moment is de Protestantse Gemeente Nagele de enige overgebleven kerkelijke gemeenschap in het dorp die wekelijks zondagse erediensten viert.

De hierboven beschreven ontwikkeling heeft tot gevolg gehad dat er een praktisch gerichte en tolerante kerkelijke gemeenschap is gegroeid. Praktisch gericht, omdat men concrete plannen en activiteiten van nature pleegt te beoordelen op haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Tolerant, omdat men zich er terdege van bewust is op elkaar aangewezen te zijn en het samen met elkaar moeten zien te redden. Beide kenmerken worden in samenhang ook wel de 'poldermentaliteit' genoemd.

In de huidige Protestantse Gemeente heerst door deze poldermentaliteit een klimaat van 'je moet elkaar een beetje ruimte geven'. Dit betekent dat enigszins afwijkende zienswijzen in bijvoorbeeld de geloofsbeleving principieel naast elkaar in dezelfde gemeente mogen (blijven) bestaan. Zij wil - zoals het dorp Nagele een ruimte is binnen het weidse polderlandschap - een kerkelijke ruimte bieden binnen de weidsheid aan geloofsbelevingen die er in een mensenhart kunnen omgaan.

Om dit duurzaam te kunnen volhouden is dan ook een klimaat nodig van open communicatie en de bereidheid tot het verduidelijken van gemaakte geloofskeuzes. Daarbij gaat het principieel niet om verdediging, maar om het mogelijk maken van wederzijds begrip.

De ruimte waarin men met elkaar een kerkgemeenschap kan vormen kan vanuit de Bijbelse boodschap als een *gegeven* ruimte getypeerd worden. Die ruimte is daarmee niet

vanzelfsprekend. De gave van Gods genade in Jezus Christus geeft ons mensen de ruimte om te leven en te geloven, iedere dag opnieuw.

Visie en missie van de gemeente

De visie die de Protestantse Gemeente Nagele heeft op haar gemeente-zijn kan als volgt worden geformuleerd:

Open-minded onderdak bieden aan persoonlijk christelijk geloof

In deze visie zijn de kenmerken van gemeente-zijn zoals die historisch gegroeid zijn en die de gemeente wil voortzetten af te leiden: breed georiënteerd, respectvol met elkaar omgaand en levend uit de Bron van Gods liefde.

In meerdere verbanden wordt in de gemeente gesproken over het kerk willen zijn voor het dorp. Deze benadering is o.a. concreet geworden in het contact onderhouden met de buurtwerkster, het begeleiden en verzorgen van een uitvaart voor een dorpsgenoot die geen lid was van de gemeente, de mogelijkheid voor dorpsbewoners om elke woensdagochtend een kopje koffie te drinken en het bezoeken van niet-gemeenteleden. Deze concrete initiatieven hebben het bewustzijn van het hebben van een missie vergroot: de gemeente is er niet voor zichzelf, de gemeente is er om de bron van Gods liefde voor te leven en breed bekend te maken: de kerk is er voor het dorp en haar bewoners.

De missie van de Protestantse Gemeente Nagele kan als volgt worden geformuleerd:

De ruimte die Gods liefde geeft in vieren, dienen en delen doorgeven aan elkaar in de gemeente en aan diegenen met wie wij samenleven.

3. Ruimte om te vieren

Over de zondagse eredienst

De eredienst op zondag

Iedere zondag wordt een eredienst gehouden om 9.30 uur. De liturgische invulling geschiedt middels een door de kerkenraad vastgesteld liturgisch verloop. Aan gastpredikanten wordt

dit vooraf toegestuurd. Hoewel verwacht wordt dat de gastpredikanten zich hier in grote lijnen aan conformeren, wordt er ruimte gelaten voor eigen stijl en invulling.

Bij de invoering van het nieuwe Liedboek in 2013 is de gemeente meegegaan in de ontwikkelingen in de kerkmuziek binnen de PKN. Het Liedboek is ingevoerd in de liturgie van de erediensten en aangeschaft voor organisten en gasten. De kerkenraad heeft de invoering echter niet opgevat als vervanging van het 'oude' Liedboek voor de kerken. Er is nadrukkelijk ruimte gebleven om naast het nieuwe uit het 'oude' liedboek te blijven zingen, als de situatie daarom vraagt. Daarnaast is er ruimte gelaten om naar behoefte uit andere liedbundels te laten zingen en eventueel nieuw te verschijnen bundels in de toekomst te omarmen.

Tijdens de diensten wordt de liturgie door middel van een beamer geprojecteerd op een presentatiescherm, dit in verband met de livestream. Het gebruik van de beamer geeft niet alleen de mogelijkheid teksten uit verschillende (lied)bundels te laten zingen, er kunnen ook foto's en bewegende beelden gepresenteerd worden. Bij gebruik van de beamer is de maatstaf dat dit de boodschap van de eredienst ondersteunt en/of verduidelijkt. Om de presentaties voor de diensten voor te bereiden en te presenteren is een 'beamteam' actief. Deze gaat te werk volgens een vastgesteld protocol. Het protocol en de ervaringen van het team worden jaarlijks geëvalueerd.

In het najaar van 2016 is het jeugdplatform ontstaan vanuit een 10-dorpen overleg m.b.t. jeugdouders en jeugdwerkers. Het jeugdplatform heeft een coördinerende en inventariserende rol. Het schept voorwaarden om jeugd-ouders en jeugdwerkers met elkaar in contact te brengen en contacten met elkaar te delen. Uitgangspunt is 2 keer per jaar. Elk jaar gaat het jeugdplatform met de jongeren naar de EO-jongerendag. Hier is veel belangstelling voor. Het jeugdplatform is kerkoverstijgend.

Elke zondag is er een eredienst in De Ruimte.

Na elke dienst is er gezamenlijk koffiedrinken. Hier wordt veel gebruik van gemaakt en voorziet in een behoefte. Op dit moment is er een vacature voor een voorganger. Voor de zondagen worden door de preekvoorziening gastpredikanten gevraagd.

Een aantal keren per jaar is er een gemeentechochtend na de dienst met een bepaald thema. Dit wordt afgesloten met een gezamenlijke maaltijd.

Er zou over nagedacht kunnen worden of het noodzakelijk is dat voor elke eredienst een predikant beschikbaar is. In onze gemeente zijn we in 2015 gestart met het Morgengebed dat door twee wisselende gemeenteleden wordt voorbereid en geleid.

Tekentafel voor tijdens de dienst en kinderopas

Achter in de kerk is een tekentafel voor de jongere kinderen. Kinderen kunnen als ze dit willen tijdens de dienst hier gaan plaatsnemen om een tekening, puzzel of kleurplaat te maken. Ouders mogen erbij aansluiten indien ze dit prettig vinden.

Hoewel weinig gebruikgemaakt wordt van de kinderoppasdienst, is het zinvol om het te blijven aanbieden. Het biedt immers de mogelijkheid voor ouders om de kerkdienst bij te wonen.

Bijzondere diensten

De commissie bijzondere diensten organiseert een aantal speciale kerkdiensten op de christelijke feestdagen. Deze diensten worden voorbereid samen met de voorganger. Momenteel bestaat de commissie uit 4 personen.

Trouw- en doopdiensten

Voor bruidsparen die een zegen over hun huwelijk willen vragen, wordt een trouwdienst ingezegend. Bruidsparen die geen lid zijn van onze gemeente, betalen hier een bijdrage voor. De voorbereiding van deze diensten verloopt volgens een vastgesteld protocol. In de Protestantse Gemeente Nagele is er ook voor stellen van gelijk geslacht de mogelijkheid om een zegen te vragen.

Volgens protestantse traditie worden kinderen in de eerste maanden na hun geboorte gedoopt. De gemeente van Nagele heeft zich in deze traditie gevoegd. De laatste jaren is de kinderdoop voor veel jonge ouders minder vanzelfsprekend geworden. Sommigen geven aan de keuze te willen laten aan hun kinderen als zij volwassen zijn geworden. Na een geboorte komt de ouderling op bezoek en geeft een boekje namens de kerk. De kerkenraad van Nagele heeft zich al eens positief uitgelaten over de mogelijkheid om kinderen te kunnen 'opdragen'. Hiermee wordt een moment voor ouders gecreëerd om uiting te geven aan dankbaarheid. Voorts kan het kind op latere leeftijd terugkijken op een moment van toewijding. De mogelijkheid van 'opdragen' vraagt in deze gemeente om zorgvuldig maatwerk.

De viering van het Heilig Avondmaal

De vorm waarin in de gemeente het Avondmaal wordt gevierd is deels zittend aan tafel en deels staande. Zowel zittend als staande wordt deel uitgemaakt van een kring, die de onderlinge gelijkwaardigheid en eenheid symboliseert. Na het bidden van het tafelgebed en de uitnodiging om deel te nemen, vormt de gemeente deze kring. Voor het liturgisch

centrum staat de tafel met stoelen. Degenen die staan zoeken een plaats langs de zijwanden en achterwand.

Momenteel wordt voor de viering van het Heilig Avondmaal gebruik gemaakt van het zogenaamde 'Groene Boekje'. Het Groene Boekje bevat enkele liturgische vormen die te gebruiken zijn voor de viering op verschillende momenten in het kerkelijk jaar. Inmiddels is landelijk al geruime tijd het Dienstboek ingevoerd, welke andere en nieuwere alternatieve formuleringen voorstelt.

De mogelijkheid is aanwezig om thuis het Heilig Avondmaal te vieren. In dit geval gaat een diaken met de predikant mee naar het gemeentelid. Er is een avondmaalskoffer beschikbaar, deze wordt gedeeld met de SOW gemeente in Tollebeek, en is ook daar aanwezig.

Beleidslijn:

Gebruik maken van het Dienstboek bij viering Heilig Avondmaal.

4. Ruimte om te dienen en te delen

Over het pastoraal en diaconaal gemeente-zijn

De pastorale organisatie

Momenteel zijn er twee pastorale ouderlingen beschikbaar voor de gemeente.

Bezoekmedewerkers hebben een ondersteunende rol bij hun taak. De precieze verdeling van

taken is omschreven in een daartoe opgesteld protocol. De pastorale ouderlingen zijn lid van de Pastorale Raad, die ongeveer vier maal per jaar samenkomt. De bezoekmedewerkers sluiten hierbij twee maal per jaar aan. Deze vergaderingen waar de bezoek

medewerkers aansluiten worden Pastorale Raad Plus genoemd.

Vanuit historisch gegroeide verwachtingspatronen houden de predikant, ouderlingen en bezoekmedewerkers zoveel mogelijk contact met de leden. Op deze wijze wordt het 'omzien naar elkaar' handen en voeten gegeven en gestimuleerd. Ongeveer elke 2 jaar organiseert de Pastorale Raad Groot Huisbezoeken, die een keer in het jaar s ochtends gehouden worden en een keer in het jaar s avonds. De gemeenteleden worden op deze manier uitgenodigd om met elkaar in gesprek te gaan in de woonkamer of in de kerk. Wie daaraan niet kan of wil deelnemen, wordt de gelegenheid geboden individueel huisbezoek te ontvangen.

Passend bij de tijdgeest en het levensritme van hedendaagse mensen kiezen wij voor een organisatiestructuur met minder ambtsdragers waarbij verschillende mensen pastorale deeltaken op zich nemen.

De diaconale organisatie

Met een capaciteit van momenteel twee diakenen houdt de diaconie zich bezig met het in materieel opzicht omzien naar de naaste. Door het verspreiden van diaconaal getinte informatie en het toelichten van het collecterooster, wordt de gemeente aanzet mee te leven met de behoeften van de naaste en te delen van wat men heeft.

De middelen die worden ingezameld worden verdeeld over de doelen ISEE, voedselbank, terminale thuiszorg, Toon Hermans Huis, Balansruiters en de eigen diaconale zorg.

Tegelijkertijd dringt het besef steeds meer door dat de naaste die leeft met tekorten, ook dichtbij kan zijn, zelfs kan wonen in het eigen dorp. Het opsporen van en contact houden met deze mensen stijgt boven de mogelijkheden van de Diaconie uit. In het kader van de Privacywet is het soms moeilijk om informatie te krijgen die nodig is om hulp te geven. Hierbij kan de diaconie ondersteuning krijgen via Carrefour.

De diaconie zet zich ook in, samen met de contactmedewerkers, voor de kerstattentie voor 75+ gemeenteleden.

Veilige Kerk

Vanuit de landelijke kerk is het thema 'Veilige Kerk' vastgesteld. Er is een vertrouwenspersoon aangesteld, die ingezet kan worden indien dit nodig is. Voor de gemeenteleden met een functie in de gemeente wordt in 2024 er een Verklaring Omtrent Goed Gedrag wordt aangevraagd. *Een gemeentegerichte en een dorpsgerichte aanpak*

Volgend uit de missie van de gemeente zoals die is geformuleerd in hoofdstuk 2 vervagen de formele grenzen van leden en niet-leden. Dit is een ontwikkeling die steeds breder gedragen wordt. Dat een gemeente er niet alleen voor zichzelf is, kan rekenen op steeds meer instemming. Dit heeft gevolgen voor het pastoraat en het diaconaat. Deze zijn daarmee niet meer exclusief gericht op eigen gemeenteleden, maar op heel het dorp. Zonder nu meteen grote verwachtingen te scheppen, is het doorbreken van verwachtingspatronen en verruiming van het blikveld nodig om invulling te kunnen geven aan die missie.

Groene Kerk

In 2019 is onze kerk gestart met deelname aan de landelijke actie Groene Kerk. Groene Kerk is gericht op sociale rechtvaardigheid, duurzaamheid en vergroenen van de eigen gemeenschap. Groene Kerk is een actie van de PKN organisatie 'Kerk in Actie' en Tear. Het zijn van een Groene Kerk is geen doel op zich maar een 'beweging' die stimuleert om meer te doen voor onze naasten en voor de natuur. Dit past bij de Bijbelse opdrachten rentmeesterschap (recht doen aan de schepping) en "heb uw naaste lief als uzelf" (werken aan de Bijbelse opdracht om goed te zijn voor onze naasten).

In dit kader kunnen veel verschillende acties ondernomen worden die tijdelijk of die doorlopend zijn. Wij zijn gestart met energiebesparende maatregelen. Het dak is geïsoleerd. Daarnaast wordt er kritisch gekeken hoe er op een andere manier de kerk van warmte voorzien kan worden. Zo wordt bijvoorbeeld in de koudste maanden die dienst gehouden in een kleinere zaal. Daarnaast wordt er onderzocht of er zonnepanelen geplaatst mogen worden op het dak. Afval wordt gescheiden.

5. Ruimte om te groeien

Over catechese, vorming en toerusting en missionair gemeente-zijn

De lerende gemeente

Vanuit de visie op het gemeente-zijn is in hoofdstuk 2 de gemeente beschreven als een *gegeven* ruimte. In dit hoofdstuk komt de gemeente aan bod als een gegeven ruimte om te kunnen groeien. Een levende gemeenschap is immers een gemeenschap waar ontwikkeling in zit. Groei lijkt misschien te duiden op groei in grootte, maar is hier in eerste instantie anders bedoeld. Het wil in dit hoofdstuk vooral verstaan worden in kwalitatieve zin. De gemeente heeft het nodig steeds opnieuw gevoed te worden om zich te kunnen ontwikkelen en te vernieuwen. Dat is één van de redenen dat zij iedere zondag bijeen komt rondom het

Woord. Om het Woord in het dagelijks leven en geloven te onderhouden en te doen ontwikkelen is daarom vorming, toerusting en catechese nodig.

De gemeente kan in dit licht gezien worden als een gemeenschap van leerlingen. Het behoren immers niet de leden te zijn die de gemeente maken, maar dat is het Woord van de Heer. De leden leggen steeds weer het oor te luister bij dat Woord. De leden zijn er steeds weer op uit dat hun ogen geopend worden voor de weg die zij mogen gaan, op deze plaats, in deze tijd. Een momenteel veel gebruikte aanduiding voor die leer-houding is 'discipelschap'.

Catechese

Momenteel is er geen catechese groep actief, vanwege de leeftijdsopbouw van de gemeente. Echter blijft het van belang de optie te blijven aanbieden.

Vorming en toerusting

De gemeente kent geen aparte commissie vorming en toerusting. Dat betekent niet dat er geen vorming en toerusting plaatsvindt. Iedere kerkenraadsvergadering begint regelmatig met een moment van bezinning en een groeps gesprek. De tweede helft van de gemeentevergaderingen, die tweemaal per seizoen plaatsvinden, wordt ingeruimd voor vorming. Veelal wordt een spreker uitgenodigd en/of een bepaald vormend onderwerp aan de orde gesteld. Voorts heeft de gesprekskring voor 40-ers een vormend karakter.

Toerusting vindt over het algemeen op maat plaats. De predikant treedt toerustend op voor hen die een bepaalde taak hebben in het pastoraat. Op andere gebieden wordt toerusting aangeboden in de vorm van cursussen die gegeven worden via de gemeenteadviseur of het landelijk dienstencentrum. Het aanbod van toerusting wordt gecommuniceerd via het Dorpskerkenoverleg. Denkbaar is dat vorming en toerusting meer gebundeld aangeboden zou kunnen worden in samenwerking met buurgemeenten.

Missionair gemeente-zijn

Het is de wens om "Kerk in het dorp" te willen zijn en hierdoor de verbinding zoeken met alle inwoners van het dorp.

6. Ruimte voor beheer

Over het kerkgebouw, financiën en communicatie

De kerk in maatschappelijke context

De kerk in Nederland bevindt zich in een periode waarin het te maken heeft met een veranderende positie in het maatschappelijk bestel. Hoewel de veel gebruikte term ‘marginalisering’ wat overdreven klinkt in relatie tot een landelijke achterban met een omvang van ruim 1,8 miljoen leden (stand 1 januari 2017), kan niet ontkend worden dat er een terugloop is waar te nemen in ledental en algemene belangstelling voor wat zich op het kerkelijk erf afspeelt. De gevolgen die dit heeft, met name op het financiële vlak, worden pijnlijk zichtbaar in de sluiting van kerkgebouwen en het terugschroeven van percentages werktijd voor predikanten en kerkelijk werkers.

De statistische trends zoals die landelijk worden opgemerkt, zijn ook plaatselijk waar te nemen in Nagele. De afgelopen jaren is er een dalend ledental zichtbaar, de beschikbare financiële middelen zijn teruggelopen.

De veranderende omstandigheden hebben ook een andere kant. Het heeft in Nagele een bezinning op gang gebracht over wat de plaats is die de kerk in de samenleving en de plaatselijke gemeenschap mag innemen. Kort gezegd heeft dat er in geresulteerd, dat er een verschuiving is gaan optreden van een 'van buiten naar binnen' naar een 'van binnen naar buiten' denken, waarbij de kerkgemeenschap zich steeds meer gaat aanbieden aan dorpsgenoten. Kernvraag daarbij is wat de kerkgemeenschap voor de dorpsgemeenschap kan betekenen. Zo ontvangen mensen vanuit het dorp die niet aangesloten zijn bij onze gemeente, regelmatig de bloemengroet. Ervaring is dat dit zeer gewaardeerd wordt. Ook wordt er elke woensdagochtend een koffiemoment georganiseerd voor de bewoners van Nagele.

Het kerkgebouw

De Ruimte is aangewezen als Rijksmonument, met het oog op de typerende kenmerken van het naoorlogse 'Nieuwe Bouwen'. Deze aanwijzing biedt op meerdere vlakken kansen. De aanwijzing als Rijksmonument biedt (beperkte) toegang tot subsidiegelden vanuit de rijksoverheid, die ingezet kunnen worden voor onderhoud en renovatie.

Daarnaast biedt een mogelijke aanwijzing kansen voor een grotere naamsbekendheid en daarmee belangstelling voor het gebouw.

Financiën

De Protestantse Gemeente Nagele doet mee aan de landelijke geldwervingscampagne 'Kerkbalans'. In het aangeboden foldermateriaal zou meer aandacht gegeven kunnen worden voor de plaatselijke situatie, zodat duidelijker inzicht verkregen kan worden waar een gift concreet aan wordt besteed.

Een punt van aandacht is dat de beschikbare financiële middelen afkomstig zijn van een kleiner wordende groep veelal oudere leden. Deze oudere generatie is gewend aan het periodiek bijdragen (via de Kerkbalans). Het geefgedrag van jongere generaties heeft echter een ander patroon. Deze is veel meer incidenteel en gericht op een duidelijk gespecificeerd doel. Hierop inspeland zou gedacht kunnen worden aan het organiseren van een specifieke (sponsor)actie, waarbij geld wordt ingezameld voor een specifiek herkenbaar doel.

Communicatie

De communicatielijnen binnen de gemeente zijn de afgelopen jaren gestroomlijnd en veelal gedigitaliseerd. Het kerkblad, uitnodigingen en verslagen van vergaderingen worden veelal via email verspreid. Ook de website biedt veel informatie. Deze ontwikkeling past bij een tijd waarin duurzaamheid steeds hoger op de agenda komt te staan. De communicatielijnen naar belangstellenden 'buiten' de kerkgemeenschap verloopt echter nog veelal via de oude communicatielijnen van dorpskrant (Nagelezen) en de regionale krant (De Noordoostpolder). Hoewel de website daarin een belangrijke functie vervult, is deze toch afhankelijk van een actieve zoekactie.

Beleidslijnen

Gebruik maken van openstaande subsidieregelingen;
Zoeken naar alternatieve manieren van geldwerving, zoals (sponsor)acties;
Bij informatieverspreiding gebruik maken van sociale media.

7. Ruimte voor samenwerking

Over het Dorpskerkenoverleg en teamvorming van beroepskrachten

Het Dorpskerkenoverleg

Sinds de oprichting in 2011 van het Dorpskerkenoverleg is de gemeente van Nagele hier zeer nauw bij betrokken. Het Dorpskerkenoverleg is onderdeel van het landelijk project Samenwerking Gemeenten (SaGe). In de Noordoostpolder is het een samenwerkingsverband tussen de PKN-gemeenten. De oprichting van het Dorpskerkenoverleg is voortgekomen uit een gedeelde zorg voor de toekomst. Hierbij valt te denken aan vergrijzing van het ledenbestand, verminderde beschikbaarheid van leden voor een taak, relatief minder beschikbaarheid van financiële middelen en lagere percentages werktijd van beroepskrachten. Deze tendensen wekken een indruk van als dorpskerken moeten zien te 'overleven' en hebben de overtuiging gevoed 'elkaar nodig te hebben'.

De eerste fase van samenwerking binnen het Dorpskerkenoverleg is eind 2013 afgerond. Dit was een fase van ontmoeting, netwerken en kwaliteitsbevordering. Inmiddels is de tweede

fase van start gegaan met de speerpunten visieontwikkeling, kennisbundeling en teamvorming. Het speerpunt visieontwikkeling heeft in het voorjaar van 2014 geresulteerd in een gezamenlijk concept beleidsplan van de deelnemende dorpskerken.

Het Dorpskerkenoverleg beoogt in elk dorp in de Noordoostpolder 'de Godslamp brandende te houden', ofwel de dorpskerk te behouden op ieder dorp, hoe klein ook.

Deze visie is de basis voor de volgende missie:

Het Dorpskerkenoverleg ziet het tot haar taak het kerk-zijn in de dorpen te versterken door het stimuleren en faciliteren van samenwerking onder het motto 'meerdere kooltjes houden het vuur langer brandende'.

Teamvorming beroepskrachten

De samenwerking van de dorpskerken zal in beginsel van de gemeenten zelf moeten uitgaan. Predikanten en kerkelijk werkers 'komen' immers, maar 'gaan' na enige tijd ook weer. Dit zou geen gevolgen moeten hebben voor de mate van samenwerking tussen de dorpskerken. Tegelijkertijd kunnen beroepskrachten wel invloed hebben op de samenwerking en mag van hen verwacht worden dat zij als voorgangers het goede voorbeeld geven. Daar komt bij, dat samenwerking tussen beroepskrachten een win-win situatie kan opleveren, wanneer zij hun dienstwerk deels aanbieden buiten de eigen gemeente. Hierbij moet niet alleen gedacht worden aan waarneming bij vacatures, ziekte of vakantie. Wanneer specifieke werkzaamheden uitgewisseld worden, bij voorkeur die werkzaamheden waar men een talent voor heeft, wordt het aanbod van dienstwerk in de verschillende dorpsgemeenten verrijkt.

Door het dalende ledental van veel dorpskerken, dalen de percentages werktijd die bij een vacature worden toegekend. Hoe lager dit percentage, hoe lastiger het in de praktijk wordt een geschikte kandidaat te vinden die het werk wil oppakken en eventueel in de regio wil komen wonen. Er ligt ruimte voor oplossingen wanneer vacatures worden ingevuld door een reeds actief lid of actieve leden van het beroepsteam van de Dorpskerken. Een andere oplossingsrichting is het ruimte geven aan gecombineerde vacatures van meer dan één dorpskerk, welke door één beroepskracht wordt ingevuld.

Beleidslijnen:

Uitvoering beleidsplan Dorpskerken;
Ruimte geven aan samenwerking tussen beroepskrachten;
Bij vacature van de beroepskracht ruimte geven aan
beroepskrachten die meerdere gemeenten dienen.